

TÜRKİYE'DE HALK BİLİMİ ÜRÜNLERİNİN İŞLEVSELLİĞİNE ODAKLANAN ÇALIŞMALAR ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Ash BÜYÜKOKUTAN TÖRET

Balıkesir Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Balıkesir / Türkiye

Anahtar Kelimeler: İşlev, işlevsel halk bilimi kuramı, sözlü kültür ürünleri, Türkiye.

ÖZET

İşlevsel halk bilimi kuramı, alan araştırmaları sonucunda elde edilen halk bilgisi ürünlerini, hem şekil, yapı ve içerik özellikleri hem de yaratım ve işlev özellikleri açısından bir arada değerlendiren “bağlam merkezli” halk bilimi kuramlarından biridir. Günümüzde tekrar edilerek aktarılan halka ait yaratmaların icra edilme sebeplerini, anlatıcı veya icracının onu tekrarlayarak aktarma nedenlerini, herhangi bir metnin hangi sosyal çevre ve şartlar altında oluşturularak tekrar edildiğini, tekrarlanma süreci içinde anlatıcı veya icracı ile dinleyici veya izleyicinin rollerini tespit ederek bilgi elde etme yolunu seçmektedir. Halk bilimi ve özellikle de halk edebiyatı ürünlerini inceleyen Amerikalı kültürel antropologlar tarafından geliştirilen işlevsel yöntem, Türkiye’deki halk bilimi çalışmalarında da kullanılmaktadır. Bildiride, işlev kavramı ve işlevsel kuram hakkında bazı temel bilgiler verilmiş, işlevsel kuramın Türkiye’deki halk bilimi çalışmalarındaki kullanımı konusunda tespit ve değerlendirmeler yapılmıştır. İşlev konusunda yayımlanan kitap ve makalelerden yola çıkılarak, Türkiye’de yapılan çalışmaların hangi konular üzerinde yoğunlaştığı, sözlü kültür ürünlerinin incelenmesinde işlev konusunun ne şekilde ele alındığı, işlevselliğin ne anlama geldiği üzerinde durulan olan bildiride, aynı zamanda yapılan tespitlerin ne kadar işlevsel olduğu sorusuna da cevap verilmiştir.